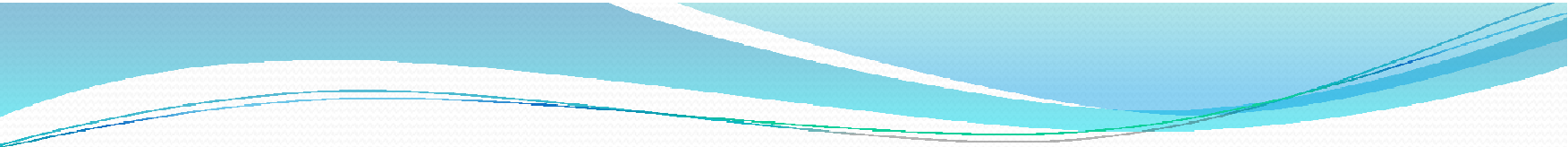


# Panel 4:

## Osiguranje u poljoprivredi preduslov za sigurnije poslovanje

Kako povećati masovnost i  
obuhvatnost osiguranja?

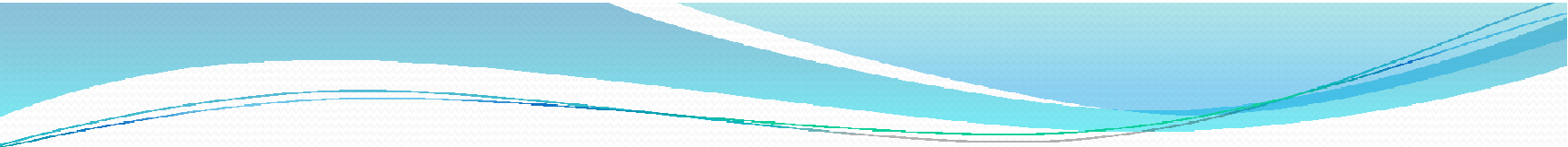
početak poljoprivrednih osiguranja u Srbiji  
zauzima se za 1905. godinu kada je osnovan fond  
za obezbeđenje stoke pri Ministarstvu narodne  
poljoprivrede. Tada je donet Zakon o naknadi šteta u  
poljoprivrednoj proizvodnji. Premija osiguranja  
naplaćivala preko poreskog zaduženja  
pasaža stoke. Sama organizacija osiguranja  
stoke sprovodila se preko Opštinskih sudova.



odine 1937. donosi se zakon o privrednim  
drugama kojim se u zakonodavnom obliku stiču  
lovi za osiguranje stoke. U tom periodu  
osiguranjem stoke se bavio veći broj  
osiguravajućih društava (a.d. Jugoslavija,  
Gospodarska zadruga Zemun,...).



tradicionalno siromašna poljoprivreda nije bila u stanju da koristi osiguranje, čija se funkcija stvarivala po komercijalnom metodu: najpre OZ kao osiguravač s monopolskim položajem u ovoj delatnosti, zatim republički zavodi pa potom zajednice osiguranja. To osiguranje već po definiciji da je komercijalno moralo je biti skupo, čak veoma skupo za osiromašenu poljoprivredu, koja je praktično ostajala van osiguranja sa svim negativnim posledicama.



to vreme različiti su stavovi o osiguranju. Tako  
rudon ističe da je „sigurnost” takođe roba za koju  
e mora platiti kao i za svaku drugu robu, da se cena  
ve robe ne prilagođava imovnom stanju kupca nego  
visi od veličine osigurane sume, te da je osiguranje  
mo jedna nova privilegija za bogatog, a teška  
onija za siromašnog.

## 1. Sta se osigurava ? :

- usevi i plodovi
- životinje
- oprema
- radna snaga



**Koji su rizici?:**

- osnovni**
- dopunski**

**za useve**

**osnovni rizici su grad, požar i udar groma**  
**dopunski rizici su oluja, poplava, suša, mraz,**  
**siguranje plodova od gubitka količine i**  
**kvaliteta, gubitak kvaliteta semenskog**  
**materijala.**



## Životinje:

Osnovni rizici su uginuće, prinudno klanje zbog bolesti ili nesrećnog slučaja

## Dopunski rizici:

Gubitak teleta (ždrebeta) pri porođaju;

Gubitak priplodne sposobnosti junica, osiguranje

životinja na izložbama, za vreme karantina.

## Opremu:

Osnovni rizici: požar, lom mašina

Dopunski rizici: krađa ...



## **Obuhvaćenost osiguranjem**

**Osnovni parametar razvijenosti poljoprivrednih osiguranja jeste veličina obuhvata osiguranja, odnosno koeficijent obuhvata kao odnos osiguranih prema ukupnom broju ugroženih seva i plodova, odnosno životinja.**

Ne postoji Registar osiguranih poljoprivrednih  
gazdinstava  
ima oko 450.000 registrovanih poljoprivrednih  
gazdinstava, a veoma mali procenat (3%) je osigurano  
U Srbiji je osigurano između 8 i 10% obradivog zemljišta  
Regionu je situacija slična kao u Srbiji, ne premašuje  
10%, ali zato razvijene zemlje poput Francuske ili Austrije  
su osigurano 77%, odnosno 90% poljoprivrednih  
gazdinstava.

## 4. Visina premije i način isplate

zavisi od sume osiguranja, koja opet zavisi od  
prinosu i cene, kao i od područja u kome se  
osigurava;

zavisi i od odabranih rizika, broja osiguranih  
hektara ili broja grla, a značajan uticaj ima i način  
plaćanja.

prosečna visina premije:

za pšenicu osiguranu na 80.000 din/ha za puno  
pokriće i plaćanje u agro roku je oko 1.600 din/ha

za kukuruz oko 1.700 din/ha

za kravu starosti 3 godine i vrednu 100.000 din. u

visnosti od uslova smeštaja, ishrane i procene

veterinarske premija je 4.500 do 9.000 dinara/grlu

**Obračun premije** se vrši kvartalno ili mesečno.

Stimulacija osiguranika za masovniji pristup i obuhvatnije osiguranje se vrši kroz razne kategorije popusta u premiji (ceni)

- popust na masovnost (10-20% od premije)
- popust na obuhvat (10 % od premije osiguranja)
- popust na dugoročnost (1 % za svaku narednu godinu)
- popust za drugu kulturu (20% za drugu kulturu na istoj parceli)

Procena štete može biti:

prethodna (predprocena)

konačna

kontrolna (provera izvršenih procena)

Najteži deo posla je utvrđivanje visine očekivanog  
prinosa i visine štete. Zato procenu štete vrše  
poljoprivredni stručnjaci – specijalisti za određene  
oblasti.

U to se tiče naše prakse najčešće se primenjuje  
metoda vizuelne procene, a merne metode se  
koriste kao dopunske.

## 5. TROŠAK OSIGURANJA

Na nivou 1,5 – 2% u proseku, od vrednosti proizvodnje.

U odnosu na rizik, trošak osiguranja je izuzetno mali, praktično na nivou „rastura“ kombajna prilikom vršidbe.



## 5. Participacija države

u 2011 – oj godini subvencija premije osiguranja iznosila je 40% i odnosila se samo na registrovana gazdinstva.

- Ministarstvo poljoprivrede plaća 100% premije za osiguranje životinja nabavljene subvencionisanim kreditima.

bitno je da država uredbe o subvencionisanju donosi do aprila, kad počinje sezona osiguranja useva i plodova.

poljoprivredno gazdinstvo ne mora da bude registrovano da bi bilo osigurano.

## 7. Ekonomski efekti

Po nekim procenama, svaka sušna godina učini Srbiji štetu od 500 miliona evra direktne štete zbog manjenih prinosa.

Budući da je trošak osiguranja izuzetno mali, u odnosu na vrednost proizvodnje i osnovna ulaganja koja poljoprivredni proizvođač ima, osiguranje svake proizvodnje je isplativo.

## Neki statistički podaci

Izdatičeno je u 2011.:

1.548 polisa osiguranja useva i plodova sa ukupnom premijom od 969 miliona dinara

487 Ugovora o osiguranju životinja sa premijom od 269 miliona dinara

Isplaćeno je:

244 štete na usevima, odbijeno je 1.179 šteta (28%), a isplaćeno 673 miliona dinara (69%)

131 šteta sa životinjama, odbačene 472 štete (15%), a isplaćeno i obračunato ukupno 167 miliona dinara (62%)

## Pregled ukupnih premija neživotnih osiguranja i osiguranja useva i plodova prema podacima NBS

| Godina | Ukupna premija neživotnih osiguranja | Ukupna premija osiguranja useva i plodova | Procentualno učešće premije osiguranja useva u premiji neživotnih osiguranja |
|--------|--------------------------------------|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|
| 2006   | 38.328.614.000                       | 611.691.000                               | 1,60                                                                         |
| 2007   | 44.780.018.000                       | 751.461.000                               | 1,68                                                                         |
| 2008   | 52.186.631.000                       | 1.105.208.000                             | 2,12                                                                         |
| 2009   | 53.534.646.000                       | 746.736.000                               | 1,39                                                                         |
| 2010   | 56.520.932.000                       | 793.873.000                               | 1,40                                                                         |
| 2011   | 47.321.292.000                       | 968.926.000                               | 2,05                                                                         |

## ZAKLJUČCI

Osiguranje ne treba posmatrati kao trošak nego kao zaštitu od rizika i sigurnost u poslovanju.

Treba sagledati mogućnost uvođenja zakonske obaveze osiguranja poljoprivredne proizvodnje.

U cilju pomoći poljoprivrednicima, treba da se uključe različiti subjekti:

država raznim vidovima subvencionisanja. Na

područjima jakih vetrova treba investirati u

vetрозаštitne pojaseve.



prerađivačka industrija participacijom u premiji osiguranja radi obezbeđenja potrebnih sirovina i kontinuiteta korišćenja kapaciteta.

banke svoju ulogu u kreditiranju poljoprivredne proizvodnje mogu da prošire vinkuliranjem polisa osiguranja kao sredstva obezbeđenja kredita.

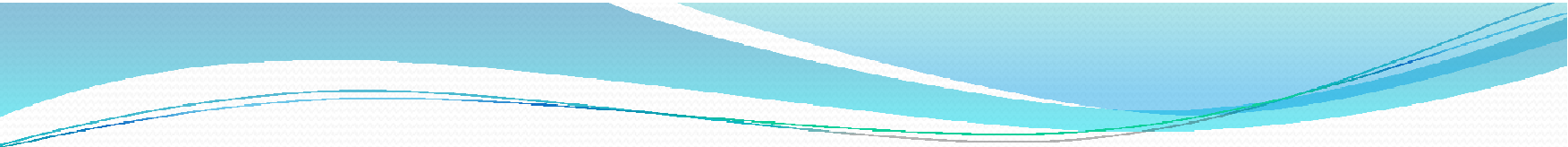
veterinarska služba da svojim radom i stručnošću predupređuje moguće štete, unapređuje proizvodnju, tesno saraduje sa osiguravačem i stvara sigurnost kod poljoprivrednih proizvođača.

. Osiguravajuća društva treba da:  
promocijama i drugim oblicima delovanja da  
dukuju poljoprivredne proizvođače u smislu da  
e osiguranje prihvati kao obezbeđenje sigurnosti  
oslovanja i da su dugoročno posmatrano efekti  
uno veći od učinjenih troškova.

što kvalitetnije da rade procenu štete, kao i da  
udu što ažurnija u postupku isplate štete.

razvijaju model franšize i samopodržaja kao i da  
e obezbedi mogućnost promene uslova u toku  
rajanja osiguranja.

omoguće plaćanje osiguranja na što više  
nesečnih rata, sa mogućnošću kompenzacije  
remija i šteta.



**obezbede model kojim bi se omogućilo vraćanje dela premije osiguranicima, ako u određenom broju godina ne nastupi štetni događaj.**

**omoguće kolektivno osiguranje životinja sa uključenjem rizika zdravstvene zaštite kao najkompletnijeg oblika zaštite stočarske proizvodnje. Suština ovog oblika osiguranja je objedinjavanje sredstava osiguranja i sredstava namenjenih veterinarskoj zaštiti osiguranih životinaj sa osnovnim ciljem da se proizvođačima obezbedi organizovana, efikasna i ekonomična zdravstvena zaštita životinja i sigurnost proizvodnje.**

**obezbede sredstva za preventivno protivpožarno osiguranje visoko vrednih objekata i roba.**



- Neka dopunska osiguranja – suša, dug  
kišni period i ritska zemljište bez uslova  
za melioraciju treba da postanu osnovna  
osiguranja. U tom smislu država treba da  
vede stimulacije osiguranja od suše,  
kao preduslov za obezbeđenje bilansa  
pojedinih proizvoda na nacionalnom  
nivou (bilans pšenice, ulja....)

radu na likvidaciji štete treba da dominira princip da osiguranje ne može da služi kao osnov za obogaćenje i da visina likvidirane štete ne može da bude veća od visine štete koju je osiguranik stvarno pretrpeo.

Predstojeći Popis poljoprivrednih gazdinstava  
treba da nam da mnogo jasniju sliku o trenutnoj  
situaciji u našoj zemlji

Usklađivanje sa evropskim standardima rada i  
poslovanja u poljoprivredi će uveriti sve  
poljoprivredne proizvođače u značaj osiguranja  
svako rizične delatnosti.